

of Chernihiv Taras Shevchenko State Pedagogical University. Psychological Sciences], 2009, No. 74 (1), pp. 167-171.

4. Kleshchova O. Ye. *Movlennia cholovikiv i zhinok u sotsiolinhvistychnomu aspekti* [Speech of Men and Women in the Sociolinguistic Aspect], *Linhvistyka: zb. nauk. Prats LNU im. Tarasa Shevchenka* [Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Linguistics], 2011, No. 3 (24). Part 2, 232 p.

5. Melnyk Yu.P. *Obiektivatsiia hendernykh stereotypiv u suchasni linhvistychnii nautsi* [Objectification of Gender Stereotypes in Modern Linguistic Science], *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu* [Bulletin of Zhytomyr State University], 2009, No. 45, pp. 168-171.

6. Benoit W. L., Blaney J. R., Pier P. M. Campaign '96: A functional analysis of acclaiming, attacking, and defending. New York: Praeger, 1998. 342 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-18>

Майєр Н. В.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов
та інформаційно-комунікаційних технологій,
Київський національний лінгвістичний університет*

**ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА
МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
МІЖКУЛЬТУРНОГО ІНШОМОВНОГО НАВЧАННЯ
З ВИКОРИСТАННЯМ КЕЙС-МЕТОДУ**

Професійно-методична підготовка майбутнього викладача іноземних мов і культур у закладі вищої освіти спрямована на формування й розвиток його методичної компетентності як здатності ефективно виконувати всі види професійно-методичної діяльності у процесі реалізації міжкультурної іншомовного навчання студентів.

Підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта спеціалізацією 014.023 Французька мова і література до організації міжкультурного іншомовного навчання здійснюється у Київському національному лінгвістичному університеті з використанням різних методів і технологій навчання у межах вивчення

відповідних обов'язкових і вибіркових освітніх компонент професійно-методичного спрямування освітньо-професійної програми [1].

Кейс-метод застосовуємо з метою розвитку у студентів магістратури методичних умінь 1) аналізувати особливості міжкультурного іншомовного навчання на основі ситуацій, які моделюють навчальну й методичну діяльність викладача іноземних мов і культур; 2) коригувати методичні дії, виправляти методичні помилки у запропонованих викладачем ситуаціях організації міжкультурного іншомовного навчання; 3) самостійно добирати / розробляти кейси, вправи і завдання для організації міжкультурного іншомовного спілкування навчання. З огляду на визначені цілі кейс-методу, засобами його реалізації є різноцілові кейси – аналітичний кейс, кейс-конспект, кейс-портфель.

Аналітичний кейс – це набір ситуацій для розвитку у студентів магістратури методичних умінь аналізувати ситуації, які моделюють навчальну й методичну діяльність викладача іноземних мов і культур в процесі організації міжкультурного іншомовного навчання. Джерело кейсу – ситуації, які виникають у професійно-методичній діяльності викладача іноземної мови в процесі організації міжкультурного іншомовного навчання; форма пред'явлення – текст (напр., плану-конспекту (фрагменту) заняття (для формування міжкультурних лексичних навичок, для розвитку вмінь міжкультурного читання тощо)), відеокейс.

У процесі роботи з аналітичним кейсом магістранти аналізують (за запропонованими викладачем критеріями) цілі заняття / його фрагменту, міжкультурні навчально-комунікативні ситуації, прийоми навчання; визначають доцільність обраних способів семантизації лексичних одиниць з національно-культурною семантикою, коректність міжкультурного коментування, адекватність методів поточного контролю тощо.

Працюючи з відеокейсом (напр., відеозаписами проведених магістрантами-практикантами практичних занять з французької мови / з другої іноземної мови під час педагогічної практики), магістранти можуть, з-поміж іншого, спостерігати особливості поточного оцінювання викладачем вербальної і невербальної поведінки студентів у процесі розігрування міжкультурних навчально-комунікативних ситуацій, міжкультурних рольових ігор, а також коментування помилок студентів і способи їх виправлення. З аналітичним кейсом магістранти працюють індивідуально, в парах або в малих групах.

Кейс-конспект – спеціально розроблений викладачем фрагмент практичного заняття / комплекс вправ і завдань з формування одного із видів мовних / мовленнєвих компетентностей професійно орієнтованої міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. Кейс-конспект

обов'язково містить методичні помилки, які магістрант, працюючи індивідуально, повинен виправити й обґрунтовувати своє рішення.

Кейс-конспект містить спеціальні завдання, зокрема: конкретизувати цілі фрагменту практичного заняття / комплексу вправ і завдань, доповнити фрагмент практичного заняття етапами (або відкоригувати їх), доповнити етапи практичного заняття прийомами навчання (або відкоригувати їх), трансформувати інструкцію до вправи / завдання, відкоригувати міжкультурний коментар до тексту, укласти міжкультурну навчально-комунікативну ситуацію для навчання студентів продукувати діалог конкретного функціонального типу у ситуації міжкультурного спілкування (або відкоригувати її) тощо.

Кейс-портфель є засобом накопичення магістрантом власних методичних розробок, автентичних матеріалів, навчальних матеріалів тощо відповідно до сформульованих викладачем проблемних професійно-методичних ситуацій для організації міжкультурного іншомовного навчання. Цими матеріалами магістрант ділиться зі своїми одногрупниками (напр., використовуючи діяльність «форум» системи управління навчанням MOODLE) з метою їх аналізу й обговорення, а також може використовувати для розробки комплексів вправ, планів-конспектів (фрагментів) практичних занять, зокрема під час педагогічної практики.

Кейс-портфель формується студентом магістратури в процесі самостійного виконання творчих професійно-методичних завдань до практичних занять з різних навчальних дисциплін професійно-методичного спрямування. У кейс-портфелі (оформлюється в електронному форматі) студент розміщує:

1. Самостійно відібраний (відповідно до сформульованого викладачем професійно-методичного завдання) міжкультурно цінний іншомовний матеріал для мотивації, спонукання студентів до міжкультурного аналізу, порівняння, демонстрування прикладів коректної міжкультурної іншомовної комунікації тощо. Результатом виконання магістрантом такого завдання є дібрані з фільмів, франкомовної преси, художньої літератури, матеріалів мережі Інтернет ситуації міжкультурного іншомовного спілкування, ситуації міжкультурних конфліктів, що моделюють способи спілкування і міжкультурної взаємодії в різних контекстах. Такі автентичні матеріали можуть бути використані для навчання студентів аналізувати культурні особливості / розбіжності поведінки (вербальної, невербальної, паравербальної) представників різних культур, варіанти культуро-специфічних форм поведінки, їхні емоційні реакції тощо в ситуаціях міжкультурного іншомовного спілкування.

2. Самостійно відібрані або розроблені сюжети / сценарії міжкультурних рольових ігор, у яких студенти виконують ролі представників контактуючих культур (рідної й іноземної), або виконують роль посередника в ситуації міжкультурного іншомовного спілкування.

3. Відібрані та / або самостійно укладені ситуації міжкультурного іншомовного спілкування з метою їх драматизації під час практичних занять з французької мови / другої іноземної мови.

4. Самостійно відібраний вербальний контекст (міжкультурні ситуації, тексти, прислів'я і приказки, пісні, вірші тощо) для презентації нового мовного і мовленнєвого матеріалу (напр., культурно-маркованої лексики, техніко-комунікативних кліше), тексти монокультурного і міжкультурного спілкування тощо.

5. Відібрані та / або самостійно розроблені вправи і завдання спрямовані а) на порівняння, зіставлення контактуючих культур, порівняння цінностей контактуючих культур, культурну рефлексію тощо б) на формування міжкультурних мовленнєвих навичок і розвиток мовленнєвих умінь встановлювати міжкультурні контакти, вирішувати міжкультурні непорозуміння і конфлікти задля підготовки студентів до ефективного міжкультурного іншомовного спілкування.

6. Самостійно розроблені колажі, міні-кейси на основі ситуацій міжкультурного іншомовного спілкування, веб-квести, інтернет-проекти тощо.

7. Розроблені плани-конспекти фрагментів практичних занять / комплекси вправ і завдань для формування міжкультурних іншомовних мовленнєвих навичок та розвитку міжкультурних іншомовних умінь.

Ефективність використання кейс-методу як одного із методів професійно-методичної підготовки майбутніх викладачів до організації міжкультурного іншомовного навчання зумовлена послідовним застосуванням аналітичного кейсу, кейс-конспекту, кейс-портфеля.

Список використаних джерел:

1. Майєр Н. В. Освітньо-професійна програма «Французька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов і культур у вищих закладах освіти». *Іноземні мови*. 2018. № 1. С. 36-40.